

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

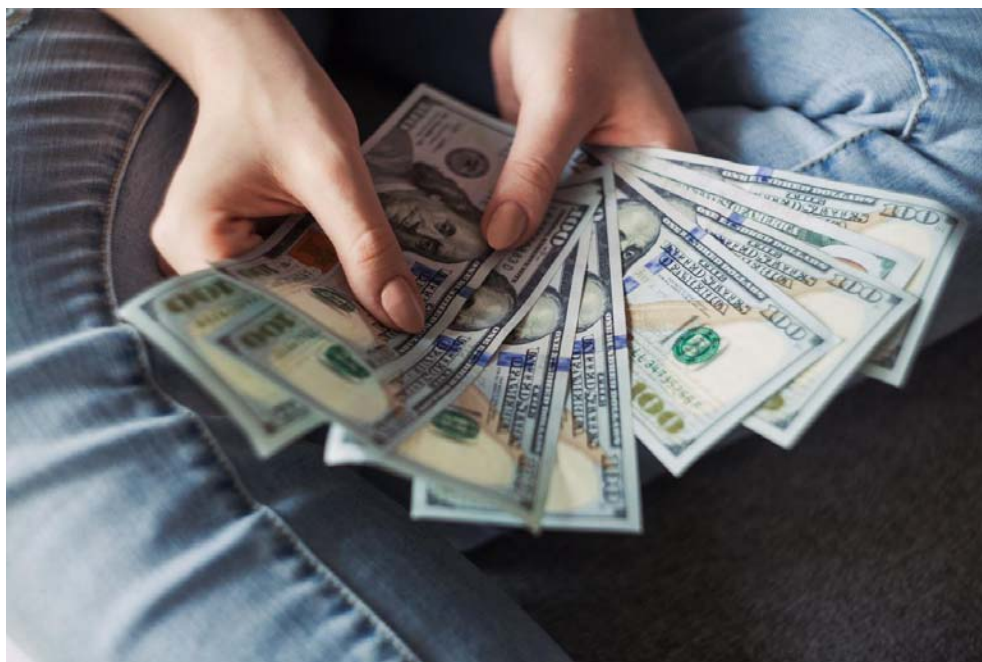
Political

سیاسی

پانته‌آ بهرامی
فرستنده: سیامک م.
۰۹ جولای ۲۰۱۹

جبهه روسیه، چین، ونزوئلا و ایران به دنبال تجارت خارج از دالر

احتمال یک نظام چند ارزی

Pexels.com

در حال حاضر حدود ۶۰ درصد اقتصاد دنیا بر روی تجارت با دالر استوار است. امریکا ۵۰ درصد تولید جهان و ۷۰ درصد ذخایر طلا را در اختیار دارد. در طول چند دهه گذشته برخی از کشورها کوشیده‌اند از سایه دالر به عنوان ارز مسلط تجارت بیرون بیایند. اکنون روسیه، چین، ونزوئلا و ایران تلاش می‌کنند از سلطه دالر رهائی یابند. افزون بر آن کریس هدگس (Chris Hedges) روزنامه نگار و استاد مهمان دانشگاه پرینستون در کتابی (America: The Farewell Tour) که اخیراً منتشر کرده پیش‌بینی کرده که امپراتوری امریکا در یک تا دو دهه آینده فرو می‌ریزد. پایه این ادعا بر چه مبنایی است؟

کارگاه‌ها و پنل‌های «لغت فوروم»

هر ساله پلاتفرم چپ یا «لغت فوروم» در فصل تابستان در نیویورک در سه روز که امسال از ۲۸ تا ۳۰ جون است در بروکلین برگزار می‌شود. دهها گروه کار و پنل با نگاه آلترناتیو به کنکاش در مورد مسائل اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و محیط زیستی می‌پردازند. امسال دو پنل در مورد موضوعاتی در پیوند با ایران است. یکی از آنها در مورد تحریم‌های ایران از زاویه سیاسی و اقتصادی با حضور دکتر رضا قریشی و دکتر حمیده صدیقی، به نام دشواری امریکا در سیاست‌های تحریمی است. پنل دیگر ایران و ونزوئلا: نقش چپ در محدودیت قدرت امریکا با حضور دکتر بهرام زندی و دیگر سخنرانان امریکائی است.

سقوط از اعتبار دهنده به کشوری مقروض

در سال ۱۹۸۵ امریکا از یک کشور قرض دهنده تبدیل به یک کشور مقروض شد. ۵ سال قبل از این تاریخ ریگان بودجه نظامی امریکا را افزایش داد و ۴ تریلیون دلار به قرض‌های امریکا افزود. دکتر بهرام زندی معتقد است امریکائی که در دهه ۶۰ میلادی بزرگترین اعتبار دهنده جهان بود در دهه ۸۰ میلادی به یک کشور مقروض تبدیل شد و جاپان جای آن را به عنوان کشور اعتباردهنده گرفت و چین هم با فاصله‌ای نزدیک به جاپان قرار دارد: «کمبود بودجه امریکا در نیمه دوم سال ۱۹۸۵ به ۳۱.۸ میلیارد دلار رسید. امریکا هم اکنون ۷۲ تریلیون دلار مقروض است.»

بن مایه استدلال کسانی که سقوط امپراتوری امریکا را پیش‌بینی می‌کنند بر دو پایه اقتصادی و سیاسی - نظامی استوار است. در زمینه اقتصادی خروج تدریجی کشورهای مختلف باعث تضییع دلار می‌شود. دکتر زندی می‌گوید: «جهان امروز پس از سقوط اتحاد جماهیر شوروی دیگر به قبول تنها یک ابرقدرت تن نمی‌دهد و می‌بینیم که جبهه‌های جدیدی مثل سازمان همکاری‌های شانگهای در مقابل آن قد علم کرده است.» از زاویه نظامی، وی بر این باور است که یکی از علل سقوط قذافی و صدام حسین این بود که هر دوی آنها تصمیم گرفتند از دلار خارج شوند و نفت را با یورو می‌فروختند. او پیش‌بینی می‌کند اگر ایران نیز این راه را در پیش بگیرد، احتمال سقوط آن از سوی امریکا هست. عربستان سعودی از سال ۱۹۷۳ کلیه نفت خود را با دلار معامله می‌کند.»

دلار و سازمان همکاری‌های شانگهای

چین و روسیه بنیان‌گذار سازمان همکاری‌های شانگهای در سال ۱۹۹۶ هستند. یکی از کارکردهای این سازمان به وجود آوردن قطبی در مقابل نفوذ ناتو و خروج قدم به قدم از تجارت با دلار است. روسیه پس از تهدیدات و تحریم‌های امریکا یک سیستم پرداخت ملی را جانشین سوئیت، ویزا و ماسترکارت کرد. روسیه با اتحادیه اروپا با یورو معامله می‌کند. این کشور با هند، چین و ایران خارج از دلار معامله می‌کند. از اعضای دیگر این سازمان می‌توان از قزاقستان، قرقیزستان، ازبکستان، تاجیکستان، هند و پاکستان نام برد. دکتر زندی می‌گوید: «هند از روبل برای خریدهای دفاعی استفاده می‌کند و روپیه را جایگزین دلار در معامله با ایران پس از تحریم‌های یک جانبه امریکا کرده است.» افزون بر آن هند و امارت متحده عربی معاملات دو جانبه خود را بدون دخالت دلار انجام می‌دهند. ترکیه نیز اعلام کرده است که به انحصار دلار در تجارت خود پایان می‌دهد و ارزهای غیر دلاری را در معاملات بین‌المللی با چین، روسیه، اوکراین و ایران به کار خواهد برد. ترکیه همکار دیالوگ رسمی در سازمان است. ایران به همراه کشورهای مثل افغانستان و بلاروس عضو ناظر هستند.

دالر، ایران و ونزوئلا

جمهوری اسلامی سال‌هاست که تقاضای عضویت در سازمان همکاری‌های شانگهای را داده است. هر چند روسیه با عضویت ایران موافقت کرده است ولی چین به خاطر دشواری‌های بین‌المللی ایران با عضویت دائم این کشور ملاحظاتی دارد. جمهوری اسلامی همه معاملاتش با دالر است ولی به خاطر تحریم‌ها مجبور شده است به دنبال ارزهای آلترناتیو باشد، با هند با ارز روپیه معامله می‌کند و درحال مذاکره با عراق برای تجارت پایاپای است. دیگر اعضای کشورهای همکاران دیالوگ رسمی، سریلانکا، ارمنستان، آذربایجان، نپال و کامبوج هستند. بالاخره ونزوئلا هم از سال ۲۰۱۷ به خاطر تحریم‌های امریکا مجبور شد نفت خود را خارج از دالر بفروشد و پترو را که یک ارز اینترنتی است جایگزین دالر برای فروش در بازار کند.

نظام چند ارزی

دالر به عنوان ارزی که امریکا می‌تواند هژمونی خود را در اقتصاد جهانی اعمال کند، نگرسته می‌شود. از دهه ۶۰ میلادی گفتمان «پائین کشیدن» دالر وجود داشت. دکتر رضا قریشی استاد اقتصاد سیاسی معتقد است امروزه به لطف کاهش نسبی توان اقتصادی امریکا، قدرت گرفتن چین و سیاست «خاک پاشی به چشم همه»، آقای ترمپ و همینطور پیدایش ارزهای اینترنتی مثل بیت کوین، امکان حذف دالر به عنوان ارز پایه، بیشتر از هر زمان دیگر محتمل است. وی ادامه می‌دهد: «اما حتی امروز من شانس جایگزینی دالر با ارز دیگری را کمتر از ۵۰ درصد می‌دانم، نه اروپا حاضر است یورو را جایگزین دالر کند و نه چین می‌خواهد با یوان جانشین دالر شود. احتمال یک نظام چند ارزی بیشتر است.»

جمعه ۷ تیر [سرطان] ۱۳۹۸ برابر با ۲۸ جون ۲۰۱۹